

ПРО ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Н.В. Ткаченко

Черкаський інститут банківської справи УБС НБУ

Питання фінансової стійкості вітчизняної фінансової системи в світлі останніх подій на світових фінансових ринках набувають особливої актуальності. Концептуально оцінка фінансової стійкості передбачає моніторинг макроекономічних, політичних, ринкових, правових, соціальних та інших факторів, які можуть суттєво впливати на економічну стратегію учасників ринку. Важливо оцінити здатність фінансової системи мінімізувати ризики, які можуть бути спричинені цими факторами за допомогою накопичених капіталів, досягнутого рівня ліквідності, сформованих фондів, використання системи перерозподілу ризиків тощо. Також важливим є аналіз стану і динаміки розвитку окремих секторів ринку та діяльності його учасників, з'ясування їх взаємозв'язку та взаємовпливу.

Динаміка розвитку реального сектору економіки та фінансового ринку тісно взаємопов'язані – рівень фінансового розвитку є індикатором темпів економічного прогресу і, навпаки, економічне зростання в реальному секторі сприяє активізації фінансових посередників. Забезпечення поступального економічного зростання в умовах реформування української економіки висуває в ряд важливих і проблему забезпечення стійкості суб'єктів фінансового ринку, зокрема страхових компаній. Окрім цього, в сучасних умовах стає одним з найбільш важливих, завдання вироблення ефективних принципів управління фінансовою стійкістю страхових компаній. Отже, необхідність активізації діяльності вітчизняних страхових компаній впливає із взаємозалежності успішного розвитку страхової системи та економіки в цілому. З одного боку, страховики зацікавлені в стабільному економічному середовищі, що виступає необхідною умовою їх діяльності, а з іншого – стабільність економічного розвитку значним чином залежить від рівня стійкості страхової системи, що визначається, насамперед, стійкістю її основних елементів – страхових компаній.

Страховим компаніям у сучасних умовах доводиться вирішувати якісно нові проблеми макроекономічного управління. Вони пов'язані зі зростанням ролі фінансової системи в житті країни, адже функціонування перехідної економіки часто відбувається в умовах перманентної кризи та наявності різноманітних структурних, економічних, соціальних, правових проблем, які потребують негайного вирішення. Тому забезпечення стабільного та стійкого розвитку національної інфраструктури фінансових послуг, зниження трансакційних витрат, пов'язаних із грошовим обігом, може ініціювати приплив капіталу в країну, сприятиме діловій

активності учасників ринку і, врешті, економічному зростанню держави. Адже економічний зміст фінансових послуг полягає саме у забезпеченні своєчасної мобілізації та ефективному використанні капіталів, інвестуванні коштів у найперспективніші сфери діяльності та прискорення їх обігу.

Держава приймає на себе функцію по забезпеченню стійкості та надійності самої системи страхування, встановлюючи нормативи діяльності страховиків, роблячи в законодавстві основний акцент на забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страхових компаній. В той же час, на наш погляд, необхідно розглядати проблему значно ширше, систематизувати та регламентувати гарантії забезпечення стійкості всієї системи страхування як фінансового інституту суспільства.

Слід підкреслити, що страхова діяльність багато в чому відрізняється від інших видів підприємницької діяльності. У всьому світі страхування вважається стратегічним сектором економіки у зв'язку із своїм соціально-економічним призначенням, яке полягає у забезпеченні та безперебійності суспільного відтворення.

На наш погляд, для забезпечення ефективного функціонування, діагностики та управління фінансовою стійкістю страхових компаній, вони повинні дотримуватися ряду принципів, основними з яких є:

- принцип системності, який полягає у дослідженні фінансової стійкості з точки зору сукупності грошових потоків страхової компанії, усіх його складових, які впливають на нього як кількісно, так і якісно;
- принцип інформативності, який передбачає створення та використання в управлінні фінансовою стійкістю інформації, що об'єктивно відображає стан та тенденції її розвитку страховика. При цьому даний принцип має реалізовуватися за умови безперервності, і це означає, що робота зі збору та оцінки інформації повинна проводитися постійно, а не періодично;
- принцип динамічності, який полягає у врахуванні змін факторів зовнішнього та внутрішнього середовища страхової компанії у процесі управління фінансовою стійкістю;
- принцип варіативності, який передбачає розробку альтернативних управлінських рішень щодо забезпечення фінансової стійкості та вибір найкращого з них з точки зору забезпечення прибуткового та надійного розвитку страховика;
- принцип прогресивності передбачає використання найбільш прогресивних (оптимальних) методів планування, контролю та аналізу щодо прийняття управлінських рішень з формування та використання грошових потоків задля забезпечення фінансової стійкості;
- принцип наукового обґрунтування та актуалізації застосовуваних в процесі діагностики методик, що означає необхідність постійного вдосконалення методичного забезпечення діагностики та управління фінансовою стійкістю страховиків.

Наприкінці, хотілося б підкреслити, що реалізація запропонованих принципів управління фінансовою стійкістю окремих страхових компаній сприятиме, на нашу думку, підвищенню стійкості та стабільності функціонування страхової системи в цілому. Це дозволить забезпечити конкурентоспроможність системи, що ефективно протидіятиме негативним явищам у фінансовій сфері, що особливо актуально останнім часом.